

GRAS, Irene; FREIXA, Mireia (coords.). *Acadèmia i art. Dinàmiques, transferències i significació a l'època moderna i contemporània*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, 2015. Col·lecció Singularitats- 249 pàgs. [17 x 24].

Volum preparat pel grup d'investigació GRACMON de la Universitat de Barcelona, creat el 1986. Es recullen aspectes vinculats a les Acadèmies de Belles Arts, centres de formació i regulació de la pràctica artística. Conté dotze articles sobre el tema per mitjà dels quals s'observa l'evolució de les acadèmies, els plantejaments i com era la formació artística el s. XIX.

Carlos REYERO se centra en l'Acadèmia Provincial de Belles Arts de Barcelona en temps d'Isabel II. Era un període en el que l'Estat gestionava l'organització d'aquestes activitats relacionades amb les Belles Arts sota paràmetres centralitzats i els professors eren nomenats per la Academia de San Fernando. És més els projectes urbanístics necessitaven l'aprovació de la institució de Madrid. Comenta també les exposicions nacionals i el procés de selecció al que eren sotmesos els artistes, juntament amb altres aspectes vinculats a la centralització d'obres i col·leccions. Begoña FORTEZA CASAS es refereix als projectes sotmesos a l'aprovació de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts entre 1850 i 1890 i a la classificació documental que hi ha a l'arxiu de l'acadèmia en quatre apartats: Escola de Belles Arts (1775-1900), Arxiu de l'Acadèmia (1850-2014), fons de la Comissió de Monuments Històrics i Artístics de la província de Barcelona (1844-1983), fons de la Comissió valoradora dels objectes artístics a exportar (1922-1940). Ens recorda que els projectes d'arquitectura, pintura i escultura que havien de ser desenvolupats a Barcelona havien de passar per l'acadèmia de Madrid per ser aprovats. Descriu i comenta els projectes que es custodien a l'arxiu de l'acadèmia. Victoria DURÁ OJEA tracta sobre el reconeixement com a museu de la col·lecció de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. Al principi les obres s'exposaven a la casa Llotja. Des de finals del s. XIX l'acadèmia volia crear un museu provincial de Belles Arts a Barcelona, ja que tenia una important col·lecció d'obres dels segles XVIII i XIX, algunes de les quals es troben en dipòsit al MNAC. Tomas MACSOTAY revisa la modificació de normatives que varen patir les acadèmies per poder adaptar-se als canvis polítics i destaca la situació de l'acadèmia de París (1789-1790). Apunta alguns canvis en els mètodes pedagògics i en la selecció de projectes. Jorge EGEA se centra en l'ús de models de guix a les acadèmies i a la progressiva eliminació d'aquest mètode d'aprenentatge. Esmenta l'activitat d'Agapit Vallmitjana que va incloure el buidat de guix a l'assignatura "Talla, Modelado y Vaciado". A partir del s. XX es varen introduir canvis metodològics i es va abandonar la pràctica de la còpia de guixos. Núria ARAGONÈS RIU estudia la indumentària, per mitja de les classes de plects i robes, que s'impartien als alumnes de Belles Arts durant el s. XIX, com a elements per conèixer l'art clàssic. Es feien servir maniquís i robes com els dels models. Irene GRAS i Mireia FREIXA observen la tendència coneguda

com a idealisme simbolista que va sorgir a finals del s. XIX i que tenia el seu punt de referència en el Romanticisme. Esmenten els ideals artístics diferents de Josep Torras i Bages i Josep Maria Tamburini. A continuació Cristina RODRÍGUEZ SAMANIEGO analitza l'escultura dels germans Vallmitjana i la seva activitat a l'Escola de Belles Arts de Barcelona, de la qual varen ser professors, tant Venanci com Agapit. Magda POLO PUJADAS aporta aspectes a la biografia i obra de Josep Rodoreda i Santigós, compositor i músic, vinculat a l'acadèmia. Pilar VÉLEZ esmenta les arts industrials i els seus divulgadors, sent l'Escola de Llotja un dels centres interessats en la seva pràctica, encara que aquesta orientació es va consolidar a partir del s. XX. Judith URBANO opta per comentar l'ensenyament de l'arquitectura i el paper dels acadèmics arquitectes de la Reial Acadèmia de Belles Arts. A partir de 1864 hi va haver una escola d'arquitectura a Madrid i el 1868 es va demanar una escola a Barcelona, si bé el títol havia de ser revalidat a Madrid. Els estudis portats a terme a Barcelona varen estar supervisats per l'acadèmia de Barcelona fins el 1892. Guillem TARRAGÓ observa els estudis d'Història de l'Art, que varen ser realitzats per la càtedra de Pau Milà i Fontanals, José de Manjarrés i Francesc Miquel i Badia, durant els anys 1851 a 1880.

Els treballs aporten uns coneixements sobre l'ensenyament de les Belles Arts i l'Acadèmia Catalana de Belles Arts durant el s. XIX i ens permeten apropar-nos a la manera com s'impartia la docència de diverses disciplines, les orientacions estètiques que varen prevaler i la funció que va tenir l'acadèmia a Barcelona.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Volumen realizado por el grupo de investigación GRACMON, de la Universidad de Barcelona, creado en 1986. En el mismo se recogen aspectos vinculados al modo de proceder de las Academias de Bellas Artes, en tanto que centros formadores y reguladores de la práctica artística. Contiene doce artículos sobre el tema a través de los cuales se observa la evolución de las academias, planteamientos y como era la formación artística en el s. XIX.

Carlos REYERO se centra en la Academia Provincial de Bellas Artes de Barcelona en tiempos de Isabel II. Era un periodo en el cual el Estado gestionaba la organización de las actividades relacionadas con las Bellas Artes bajo parámetros centralizados y los profesores eran nombrados por la Academia de San Fernando. Además los proyectos urbanísticos necesitaban la aprobación de la institución madrileña. Comenta también las exposiciones nacionales y el proceso de selección a la que eran sometidos los artistas, junto a otros aspectos vinculados a la centralización de

obras y colecciones. Begoña FORTEZA CASAS se refiere a los proyectos sometidos a la aprobación de la Acadèmia Catalana de Belles Arts entre 1850 y 1890 y a la clasificación documental que posee el archivo de la academia en cuatro ámbitos: Escuela de Bellas Artes (1775-1900), Archivo de la Academia (1850-2014), fondo de la Comisión de Monumentos Históricos y Artísticos de la provincia de Barcelona (1844-1983), fondo de la Comisión valoradora de los objetos artísticos a exportar (1922-1940). Nos recuerda que los proyectos de arquitectura, pintura y escultura que habían de ser desarrollados en Barcelona debían pasar por la academia madrileña para ser aprobados, Describe y comenta los proyectos que se custodian en el archivo de la academia. Victoria DURÁ OJEA trata sobre el reconocimiento como museo de la colección de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Al principio las obras se exponían en la casa Llotja. Desde fines del s. XIX la academia quería crear un museo provincial de Bellas Artes en Barcelona, pues poseía una importante colección de obras de los siglos XVIII y XIX, algunas de las cuales se encuentran en depósito en el MNAC. Tomas MACSOTAY revisa la modificación de normativas que sufrieron las academias para adaptarse a los cambios políticos y destaca la situación de la academia de París (1789-1790). Apunta algunos cambios en los métodos pedagógicos y en la selección de proyectos. Jorge EGEA se centra en el uso de modelos de yeso en las academias y la progresiva eliminación de este método de aprendizaje. Menciona la actividad llevada a cabo por Agapit Vallmitjana que incluyó el vaciado de yeso en la asignatura “Talla, Modelado y Vaciado”. A partir del s. XX se introdujeron cambios metodológicos y se abandonó la práctica de la copia de yesos. Núria ARAGONÈS RIU estudia la indumentaria, a través de las clases sobre pliegues y ropas que se impartían para los alumnos de Bellas Artes durante el s. XIX, como un elemento más para el conocimiento del arte clásico. Se contaba con maniquís y ropajes con los que se vestían los modelos. Irene GRAS y Mireia FREIXA observan la tendencia denominada idealismo simbolista surgida a finales del s. XIX y que tenía su punto de referencia en el Romanticismo. Mencionan los ideales artísticos distintos de Josep Torras y Bages y Josep Maria Tamburini. A continuación Cristina RODRÍGUEZ SAMANIEGO analiza la escultura que realizaron los hermanos Vallmitjana y su actividad en la Escuela de Bellas Artes de Barcelona, de la cual fueron profesores, tanto Venanci como Agapit. Magda POLO PUJADAS aporta aspectos a la biografía y obra de Josep Rodoreda i Santigós, compositor y músico, vinculado a la academia. Pilar VÉLEZ menciona las artes industriales y sus divulgadores, siendo la escuela Llotja uno de los centros interesados en su práctica, si bien esta orientación se consolidó a partir del s. XX. Judith URBANO opta por comentar la enseñanza de la arquitectura y el papel de los académicos arquitectos en la Reial Acadèmia de Belles Arts. A partir de 1864 hubo una escuela de arquitectura en Madrid y en 1868 se pidió una escuela en Barcelona, si bien el título debía de revalidarse en Madrid. Los estudios realizados en Barcelona se hallaron supervisados por la academia de Barcelona hasta 1892. Guillem TARRAGÓ observa los estudios de Historia del Arte, cuya cátedra entre 1851 y 1880 fue desempeñada por Pau Milà i Fontanals, José de Manjarrés y Francesc Miquel i Badia.

Los trabajos aportan unos conocimientos sobre la enseñanza de las Bellas Artes y la Acadèmia Catalana de Belles Arts durante el s. XIX y nos permiten aproximarnos

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (octubre 2017)

al modo como se impartía la docencia de diversas disciplinas, las orientaciones estéticas que prevalecieron y la función que tuvo la academia en Barcelona.

IHE
(Secretaria de la revista)